

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leenwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Gods hart en ons oog

Want de mens ziet aan, wat voor ogen is,
Maar de Heere ziet het hart aan.

1 Sam. 16 : 7b.

Koning Saul is door de Heere verworpen. Waarom? Had hij geen capaciteiten om te regeren? Bekwaamheid had hij. In de Schrift wordt hij getekend als een man met leiderskwaliteiten. Toch werd hij door de Heere verworpen. Verworpen, omdat hij geen dienaar van de Heere wilde zijn. De zonde van ongehoorzaamheid, het ingaan tegen de wil des Heeren werd zijn val. Het koningschap werd Saul ontnomen. Een ander zou in zijn plaats het volk gaan regeren. Die andere is de verkorene, de uitverkorene des Heeren. Hij zal Israël regeren naar Gods wil en Zijns koningsheerlijkheid zal niet ondergaan.

De richter Samuël had Gods opdracht te volbrengen. Tot hem sprak de Heere: „Vul uw hoorn met olie en ga heen; Ik zal u zenden tot Isaï den Bethlemiet; want Ik heb Mij een koning onder zijn zonen uitgezien”.

Gehoorzamend Gods bevel ging Samuël naar Bethlehem. Eén voor één werden de aanwezige zonen van Isaï de oude Godsman voorgesteld. Wat werd hij teleurgesteld. Hij had bij de eerste met een oogopslag zijn keus al bepaald en hij dacht: mijn keus is Gods keuze. Het tegendeel bleek echter waar te zijn. Gods maatstaf is anders.

Met nadruk, diep beschamend voor Samuël, zegt de Heere: „Want het is niet gelijk de mens ziet; want de mens ziet aan, wat voor ogen is”. Dit is een werkelijkheid de eeuwen door. De mens vergaapt zich aan het zichtbare. Wat groot is, wat imponeert, trekt het oog van de mens. Koningsfiguren doen het. Zo'n koningsfiguur kunnen we zelf ook zijn. Zo kunnen we onszelf zien en zelfs presenteren. Wat kunnen we van ons godsdienstige leven een Eliab maken en daarop onze hoop vestigen. Wat kunnen we ons groot gaan gevoelen en groot weten, met onze ervaringen, met onze kennis, met onze invloed. En wat doet de Heere? Hij haalt er een streep door. Hij doet zelfs een krachtig werk door Zijn arm. Hij verstrooit de hoogmoedigen in de gedachten van hun harten. Hij trekt machtigen van de tronen af. Rijken zendt Hij ledig weg. Maar nederigen verhoogt Hij. Want het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen. En het onedele der wereld en het verachte heeft God uitverkoren en hetgeen niets is, opdat Hij hetgeen iets is, te niet zou maken, op dat geen vlees zou roemen voor Hem.

Geen vlees roemen voor Hem. Dat is wat! Is ons dat een ergenis? Gods voorkeur is ergerlijk voor het vrome vlees. Onze koningsfiguren, onze statuten gaat de Heere voorbij. Ze zijn niets in Gods ogen. Die wij op voetstukken plaatsen, die wij vereren, die wij uitverkoren hebben, over wie wij het hebben, die worden door de Heere gepasseerd. Want de Heere ziet niet aan wat voor ogen is, maar het hart.

Wat betekent dat nu? Heeft de Heere het hart van David doorlicht en alles in orde bevonden? Heeft de Heere David verkoren op grond van zijn goede hart? Was zijn hart

goed? Maakte hij een uitzondering onder de mensheid? Beslist niet. Psalm 14, psalm 53 heeft David niet gedicht om daarin de situatie te tekenen van mensen rondom zich met voorbijzien van zichzelf. In zijn liederen denkt hij ook aan zichzelf. Ook hij is van God afgeweken. Ook hij doet geen goed. Ook hij is onverstandig. En in psalm 51 horen we hem belijden: „Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen”. Door Gods Geest is David er achtergekomen: „Mijn hart is boos en schuldig”. Maar wat is dan de betekenis van „maar de Heere ziet het hart aan”. In de oorspronkelijke taal staat het er zo: God ziet, met betrekking tot Zijn hart. God kiest dus met Zijn hart. God laat Zijn hart spreken. Niet omdat David, maar omdat de Heere een goed hart heeft, werd David verkozen. Dit is het wonder van Zijn barmhartigheid, dat verankerd ligt in Jezus Christus.

Bij de kribbe van Bethlehem verklaart de Heere Zijn hart. In de kribbe zien we Gods bewogenheid. Gods ontferming. Daar spreekt Gods hart. Daar wordt gezien, wat leeft in Gods hart. In de naam Jezus wordt gehoord, wat er leeft in Zijn hart.

Als de Heere ons hart peilt, kunnen we nooit zeggen: „Heere, u moet zeker mij hebben”. Als God ons hart peilt, dan blijft er niets van ons over. „Zo Gij de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan? Ik niet. Moet U zeggen, wanneer God de Heere gaat kiezen, dan moet Hij mij maar recht voorbijgaan? Moet U belijden, dat uw hart tot alle boosheid geneigd is en onbekwaam tot enig goed. Is uw hoogheid, uw statuur, uw eer, uw naam, uw staat er aan gegaan? Wat vult u in, wanneer aan u gevraagd wordt, wie U bent? Zegt U, het is niet te verwoorden, hoe slecht ik ben. Belijdt U dit van harte? Heft dan uw hoofd omhoog en ziet naar Gods verkorene. De nederige met een herdershart in Bethlehem. De Nederige met een herdershart in Bethlehems stal. Hij is vol liefde. Want „Het is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken. Hij zoekt het verlorene. Hij ontfermt Zich over het weggedrevene. Het weggedwaalde wordt zelfs door Hem weer opgezocht. Verheugt U zich dan in Gods keus. In Gods verkiezing en die verkiezing is eeuwig.

„Toen hebt Gij in een gezicht gesproken van Uw heilige en gezegd: Ik heb hulp besteld bij een held; Ik heb een verkorene uit het volk verhoogd.

Ik heb David, Mijn knecht, gevonden; met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd; Met welke Zijn hand vast blijven zal; ook zal hem Zijn arm versterken. (Psalm 89 : 20-22).

Ds. M.C. Tanis.

Uit het land van de Bijbel 10.

B. Het huiselijk verkeer.

2. De verhouding der familieleden.

De leden van een familie waren heel nauw aan elkander verbonden. De vader was niet alleen het hoofd van het gezin, maar ook fungeerde hij als zodanig over de familie. Hij bestuurdte ook de familie-feesten.

We vinden bijvoorbeeld daarvan een afleiding bij de ontmoeting van de profeet Micha en de leviet, beschreven in Richteren

Van de administratie

Hartelijk dank voor de ontvangen giften, totaal f 40,50 en voor de 5 nieuwe abonnees die konden worden ingeschreven.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720 - 74202, giro 704350.

Van de redactie

1. **Bijbels Museum.** In het vorige nummer stond een stukje over het Bijbels Museum. Dat nam ik op op verzoek. Een lezer maakte me er opmerkzaam op, dat dit museum ook op zondagen geopend is. Bij onderzoek is mij gebleken, dat dit inderdaad zo is. Dat moeten we betreuren. Dat kan niet in overeenstemming worden geacht met het doel dat eens bij de oprichting werd beoogd. In elk geval zou ik het stukje niet hebben opgenomen, wanneer ik dit tevoren geweten had. Wij kunnen niet achter instellingen staan die de zondag niet eerbiedigen. Wij moeten het erg betreuren dat dit met het Bijbels Museum het geval is.

2. **Abonnementsgelden.** Onze administrateur deed me de verheugende mededeling, dat nu bijna alle abonnementsgelden over het bijna verlopen jaar binnen zijn. Dat verblijdt ons. Hij vertelde echter ook, dat er nog ongeveer 75 abonnees zijn, die het abonnementsgeld niet betaald hebben. Dat is verdrietig. Zij hebben een herinnering gehad. Laten zij alsnog het abonnementsgeld voldoen. Een bedrag van f 10,- is toch niet te veel. Bij voorbaat voor hun medewerking hartelijk dank.

B.

17 vs. 10, waar we lezen: Toen zeide Micha tot hem: Blijf bij mij en wees mij tot een vader en tot een priester.”

Gaf de moeder bij de geboorte de naam aan het kind, zo kon de vader die naam veranderen. Denk hier aan het sterven van Rachel op de weg naar Bethlehem. Stervend noemde zij haar kind, dat zij voortbracht: Ben-oni. Dat betekende: „zoon mijner smart”. Maar Jacob noemde het kind: Benjamin. Soms werden de namen ook samengesteld met de naam van God, bijvoorbeeld: Eljada.

Ook werd wel de naam van de vader erbij genoemd en later het Chaldeeuwse „bar” (zoon), zoals: Bartimeüs en Bar-Jona. Zo ook wel de naam van een plaats eraan toe, namelijk: Judas Iskariot, Maria Magdalena (naar de plaats Magdala). En ook later vinden we Griekse en Romeinse namen, zoals: „Didymus”, dat was Thomas en Nikodemus en meerderen.

Wat de opvoeding van de kinderen betrof, was het eerste werk daarvan toebetrouwd aan de moeder. Daarop wijst Spreuken 1 vs. 8 en Spr. 6 vs. 20, waar we lezen van de „leer uwer moeder” en „de wet uwer moeder”. Zeer lang na de geboorte van het kind en dan bijzonder van een „jongen” werd het kind „gespeend”, d.w.z. kreeg het niet meer melk van de moeder. En wel niet meer na twee jaar en zelfs niet na vier jaar. Men ging uit van de gedachte, dat het kind dan sterker groeide. Dit langere voeden der kleine kinderen verklaart ook het feit in de geschiedenis van de jonge Samuël, die Hanna op haar vurig gebed geschonken werd, dat Hanna volgens haar belofte aan de Heere hem zou brengen

in 's Heeren Huis te Silo, wanneer zij hem "gespeend" had. Zulks met goedvinden van haar man Elkana. Hoewel het niet beschreven staat, zal Hanna de jonge Samuël niet vóór zijn vierde of zelfs vijfde jaar in Silo gebracht hebben.

Na de vervulling van haar belofte heeft zij die kostelijke Gode-verheerlijkende lofzang gezongen, die we beschreven vinden in I Samuël twee.

Verder was het ook de gewoonte, dat op latere leeftijd de vader de jongens overnam, om hen enig handwerk te leren. We denken hierbij aan de Heere Jezus. We lezen in Markus 6 vs. 3: "Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria?"

Verder moest de vader ook de kinderen de geschiedenis van het "Pascha" en de "wet" inscherpen blijkens Exodus 12 vs. 26 en 27. Op wat latere leeftijd moest men de kinderen meenemen naar Jeruzalem op de grote feesten. Lezen we niet in Lukas 2, dat Jozef en Maria met hun Kind opgingen naar de tempel om het paasfeest te vieren?

Na de Ballingschap werden scholen opgericht, waar de kinderen in de WET onderwezen werden. Zo werd door een zekere Simeon-Ben-Schatach een "kinderschool" opgericht, geheten een "bed-hazéfer" (Huis der Schrift).

In 't jaar 64 gebood onder Agrippa een zekere hogepriester, Arab Jehudah dat in elke stad een school moest zijn. Een schoolmeester mocht slechts 25 leerlingen hebben. Geen enkele leerling mocht op zijn plaats zitten. Geen leerling mocht aan zijn rechterzijde lopen, evenmin hem bij zijn naam noemen, maar hem aanspreken met "Rabbi" en hem groeten met de woorden: "De vrede zij met u, rabbi!"

Een Joodsche school.

De school was oudtijds verdeeld in drie klassen:

- De "mitrah", d.i. onderwijs in het lezen en schrijven en het leren van Bijbelteksten voor de leeftijd van 6 tot 10 jaar;
- De "mischnah" of "herhaling van de Wet", voor de leeftijd van 10-15 jaar en waarbij dan gehandeld werd over de voorschriften van de godsdienst;
- De "Chamora" als het volkomen onderwijs, voor de leeftijd van 15 tot 18 jaar.

Behalve de Wet werd ook onderwijs gegeven in verschillende vakken als: o.a. in natuurlijke historie, in anatomie, in geneeskunde e.a. wetenschappen.

Zo werden ook straffen uitgedeeld; boven de 12 jaar mocht zelfs het brood worden onthouden, ja, mochten zelfs slagen met de riem worden toegebracht.

Bij het onderwijs werd ook de stof in discussie gegeven. De vader was verplicht de behandelde stof in de school thuis te bespreken.

Vanzelf behoorden bij het onderwijs ook lessen in de Griekse taal, welke de algemene taal was.

Ook ontbrak niet het onderwijs in de Talmud, ja, ook niet over een handwerk. Zo had Paulus het "tentenmaken" geleerd.

Nu nog iets over de **macht** van de vader over de kinderen.

Hij had grote macht over hen. Zelfs zo sterk, dat hij ze zelfs kon verkopen. Daarop wijst wel het feit, beschreven in II Koningen 4 vs. 1, waar we lezen: "Een vrouw nu uit de zonen der profeten riep tot Eliza, zeggende: Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet, dat uw knecht de Heere was vrezende; nu is de schuldheer gekomen, om mijn beide kinderen voor zich tot knechten te nemen." En dan lezen wij verder over het wonder van de vervulling der ledige vaten, uit het éne kruikje met olie en hoe na de verkoop van die olie, de schuld van deze weduwe kon betaald worden, zodat haar beide kinderen daardoor niet behoeften verkocht te worden.

Voorts kon de vader strenge tucht over zijn kinderen uitoefenen. Een zoon die alles verbraste of een dochter, die hoereerde, kon hij zelfs doden.

Zo moesten naar de Wet ter dood veroordeeld worden, kinderen die hun ouders vloekten of sloegen, zoals we lezen in Leviticus 20 vs. 9. In ditzelfde hoofdstuk is er zelfs ook sprake van 't gedood worden in geval van overspel bedrijven door gehuwden.

Anderzijds was er ook in het gezinsleven sprake van bijzondere "bevoorrechtiging", zoals bij een "eerstgeborene". Die ontving een **dubbel** erfdeel, ja, had ook zelfs bij het nog leven van de vader reeds invloed op de familieaangelegenheden.

Ook was de **band** van de kinderen onderling zeer sterk. Zie psalm 50 vs. 20 en ps. 69 vs. 9, blijkend uit de tegenstellingen.

Zoals ook blijkt bij Jacobs zonen, waren broeders de verdedigers van hun zusters, hetgeen bijzonder uitkwam bij hun zuster Dina.

't Was ook een bijzondere zegen, een talrijk kroost te bezitten. Zie: Psalm 127 vs. 3, waar we lezen:

"ziet, de kinderen zijn een erfdeel des Heeren; des buiks vrucht is een beloning."

Vandaar, dat altijd een feest werd gevierd na de geboorte en bij de "besnijdenis" en bij het "spenen" der kinderen, waarover wij zoëven hebben geschreven. En zo lezen we in Genesis 21 vs. 8:

"En het kind werd groot en werd gespeend; toen maakte Abraham een grote maaltijd op de dag, als Izak gespeend werd."

Wat zien we hier een enorme tegenstelling, ja, als een sterke **aanklacht** tegen de huidige Godonterende praktijken van de "abortus-pleging", tegen al wat zo regelrecht indruist tegen 's Heeren Woord en ordinantiën. En dat betreft niet minder de handhaving van het "gezag" en dan denken we hierbij aan hetgeen we thans behandelen over de "verhoudingen der familieleden" met name inzake ouders en de kinderen onder Israël! Aan hetgeen God Zelf vastgelegd heeft in Zijn wet, in het vijfde gebod.

Daarbij dienen we toch vast te blijven houden aan de **NORMATIEVE** waarde van Gods heilige Wet ten deze.

O, wat blijkt thans de ontstellende **afval** van Gods wetten en Zijn dienst!

De oudere leuze: "Vrijheid, gelijkheid en broederschap" krijgt al funester doorwerking! Ieder moet vrij zijn in hetgeen men zelf doen wil, zo bepaalt men.

Dies: weg met alle gezagsverhoudingen!

O, hoe ernstig worden onze jeugd en onze ouderen daarmee geïnfecteerd! Ja: "Land, land, hoort des Heeren Woord!"

En:

"Tot de wet en tot de getuigenis! Zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben." Jesaja 8 vs. 20.

Dr.

v.L.

IN DE BEGINNE

Genesis Eén tot Drie en het Gezag van de Heilige Schrift

door Prof. Dr. Edward J. Young

17

GENESIS DRIE

10. De Val van de Mens: Fabel, Mythe of Geschiedenis?

We hebben reeds gezien dat Genesis Twee ter voorbereiding is op wat vermeld zal worden in Genesis Drie. Deze twee hoofdstukken behoren onlosmakelijk bij elkaar. Bij het lezen van het tweede hoofdstuk bemerken

we dat onze gedachten stap voor stap worden voorbereid op de gebeurtenis van een belangrijk feit. Deze vindt plaats zodra het derde hoofdstuk opent met de woorden: "De slang nu." De nadruk valt zo meteen op deze woorden. Woorden die in het Hebreeuws vooraan in de zin worden geplaatst zijn woorden die benadrukt moeten worden.

"De slang nu", brengt hier de slang op de voorgrond en vestigt de aandacht op dit dier.

Er wordt gezegd dat de slang listiger was dan al het gedierte des velds dat de Heere God gemaakt had. Deze zin is moeilijk te begrijpen. Het woord slang betekent een gewone slang. We hebben geen reden om iets bijzonders in dit woord te lezen. Maar de vraag komt op, in welke zin kunnen we over een slang spreken als een listig dier?

In fabels is het gewoonlijk de vos die listig is. De vos maakt listige plannen en probeert iemand te slim af te zijn. Maar zo denkt men toch niet over de slang. Wat betekent het dan wanneer de Schrift ons zegt dat de slang listiger was dan de andere dieren?

Deze vermelding is, naar het schijnt, gemaakt in verband met wat er volgt, waar de mens verzocht wordt ten aanzien van zijn gehoorzaamheid aan God. Maar we moeten toch vragen: Hoe kan een slang in dit opzicht listig genoemd worden? Met deze zin worden we als het ware achter de schermen geleid en er op gewezen dat deze slang, door de duivel gebruikt, de bekwaamheid had om de mens te verzoeken. Meer kunnen we hier nauwelijks zeggen. Maar de slang is door God geschapen. "De slang nu is listiger dan enig dier des velds, dat de Heere God gemaakt had." God heeft andere dieren gemaakt, maar de slang is listiger dan die andere. De slang spreekt tot de vrouw en zegt: "Is het ook, dat God gezegd heeft, 'Gijlieden zult niet eten van alle boom dezes hofs'?"

Maar voor dat we deze vraag behandelen, letten we eerst op het feit dat de slang spreekt. In het licht van het tweede hoofdstuk van Genesis is dit een verrassend en ontstellend iets. We gaan terug naar het feit dat Adam de dieren namen gaf. Hierin handelde hij als Beelddrager Gods met de bekwaamheid om te denken en te spreken. De dieren hadden die bekwaamheid niet. Zij kunnen de mens niet classificeren, zoals de mens de dieren kan classificeren. Zij kunnen de mens niet beschrijven zoals de mens hen kan beschrijven. De mens is niet hun hulp, maar zij zijn de mens tot hulp. Het boek Genesis stelt een scherp onderscheid tussen deze twee: de mens en het dier. De mens spreekt, maar het dier behoort niet te spreken. Nu spreekt de slang hier werkelijk. Dat wijst onmiddellijk op iets buitengewoons. Adam en Eva wisten dat zij alleen konden spreken. Maar hier spreekt een dier. Dus zou Eva meteen moeten beseffen dat er iets niet in orde is.

Is dit een Fabel?

Sommigen beschouwen dit hoofdstuk als een fabel. In fabels spreken dieren. Er zijn heel wat verzamelingen fabels. De fabels van Aesopus zijn de meest bekende. Maar er zijn ook vele andere fabels met zeer interessante verhalen. Men kan wel slechtere dingen doen dan fabels lezen. Fabels hebben gewoonlijk een moraal. Deze moraal is een uitdrukking van praktische wijsheid. Zo lezen we in de **Fabels van Aesopus** over een wolf en een lam. Het lam dronk water beneden aan de stroom en de wolf boven aan de stroom. Maar de wolf beschuldigde het lam ervan dat het het water modderig maakte. Dat gaf de wolf een voorwendsel het onschuldige lam aan te vallen en te verslinden. De moraal van deze fabel is dat een goddeloos iemand altijd wel een verontschuldiging kan vinden voor zijn boze daden. Deze moraal is leerzaam. Maar waar het mij hier om gaat is dit, een wolf spreekt niet en een lam antwoordt zo nooit. Een fabel is slechts een verhaal dat een zekere waarheid illustreert. Wanneer dieren spreken in een fabel weten we dat dit slechts een literaire methode is ter illustratie van een bepaalde lering, en niets meer.

Is dit ook het geval met Genesis Drie? Wanneer de slang spreekt, lezen we dan zo iets als de fabels van Aesopus? Mijn antwoord is, dat we meteen realiseren dat dit niet het geval is. In het Oude Testament spreken dieren niet. We hebben het bijzondere geval van Bileam's ezel en de slang hier in Genesis. Maar andere gevallen zijn er niet. Boven dien als u dit als een fabel wilt beschouwen,

dan zou u een zekere moraal moeten vinden: Een fabel heeft een moraal, maar er is hier helemaal geen moraal aan verbonden. Dus te zeggen dat het derde hoofdstuk van Genesis slechts een fabel is, begint nog geen recht te doen aan de werkelijkheid.

N.B. Het copyright van "In the Beginning" door Prof. Dr. E.J. Young berust bij "The Banner of Truth Trust".

Leven naar Gods wil 17.

Even er tussendoor: een ontstellende brochure.

Dezer weken werd een brochure verzonden naar de gemeente-besturen in Nederland onder de titel: "Over trouwen en samenwonen". Het is een boekje, zoals op de buitenkant te lezen staat "voor mensen, die hun leven met een ander delen". Het is dus direct duidelijk, dat de inhoud te maken heeft met het onderwerp, dat ons in deze artikelen-serie de laatste tijd bezighoudt n.l. het huwelijk. Dat we nu juist op deze brochure met klem de aandacht willen richten is niet maar alleen omdat er overeenkomst met het onderwerp is. Dan zouden we telkens opnieuw wel met een ander boekje aan de gang kunnen gaan. Er verschijnt de laatste tijd zóveel op dit gebied, dat het niet bij te houden is. Het is eenvoudig ondoenlijk alles te bespreken en het zou ook geen nut hebben, omdat je gedurig bij hetzelfde terecht komt. Dit boekje menen we echter niet voorbij te mógen gaar! Allereerst wel omdat het bestemd is voor jonge mensen. Wie de eerste inleidende bladzijde leest, kan het al gelijk zien. We lezen daar "Het boekje is in de eerste plaats bedoeld voor jonge mensen, die gaan trouwen of samenwonen of die al een korte tijd bij elkaar zijn". De vrouwelijke ambtenaar op het gemeentehuis, die het mij ter hand stelde bevestigde dit. Veel jonge mensen denken er niet over na, aldus de redenering, wat het betekent als ze met een ander samen wensen te leven. Of dit boekje daar dan een antwoord op geeft zullen we verder zien.

Dán: deze brochure kan heel gemakkelijk in de handen van onze jonge mensen komen. Het ministerie van Welzijn, volksgezondheid en cultuur heeft er voor gezorgd, dat het in grote aantallen is gedrukt en zo verzonden aan alle burgerlijke gemeenten. Afhankelijk van de grootte van een gemeente zijn er naar ieder zo'n 40 á 100 gegaan, terwijl ook de plaatselijke openbare bibliotheken ieder een behoorlijk aantal kregen toegezonden. Feitelijk is het een door de overheid gesubsidieerde uitgave van het weekblad Margriet. Destijds is er zo'n f 200.000,- aan subsidie voor bestemd. Het is wel een raadsel hoe het allemaal kan: een geïllustreerd boekje van zo'n 50 bladzijden in een tijd dat de werkgelegenheid zo terugloopt en het geld beter besteed kan worden. In ieder geval: op de gemeentehuizen is het op veel plaatsen met gemak te krijgen of te lezen en, gaat het dáár niet, dan maar naar de plaatselijke bibliotheek. We tekenen hier evenwel bij aan dat niet iedere burgerlijke gemeente dit zo doet. Er zijn er die zulke lectuur niet open en bloot voor ieder neer willen leggen.

Tenslotte: de voornaamste reden voor het feit, dat ik dit boekje hier signaleer is de rondweg ontstellende inhoud. Daar moeten ouders en jonge mensen voor gewaarschuwd worden. Ieder moet het weten dat dit een boekje is dat geen leiding geeft aan jonge mensen in de vragen rond het huwelijk. Het geeft antwoorden die rondweg verwerpelijk zijn.

In het algemeen kan van de totale inhoud gezegd worden dat het de geest ademt van het willen-genieten. We zouden kunnen zeggen: geheel in overeenstemming met de geest van onze tijd, die door het toenemen van de welvaart in de achterliggende jaren zo sterk geopenbaard is en waarvan we niet moeten denken, dat die weg is bij het enigszins afnemen van de welvaart. Het gaat om het genot voor onszelf en met elkaar. Hogere waarden als liefde tot elkaar, dienen van elkaar en het gericht zijn op anderen komen eigenlijk in dit boekje niet ter sprake. Het is ook buiten het geloof in Gods Woord om een bijzonder arm en egoïstisch geval. Typerend is het in dit verband hoe er in het leven met de ander niet gesproken wordt van het offer terwille van degene met wie het leven wordt

gedeeld. Er staan even over het midden van dit boekje met grote letters twaalf z.g.n. spelregels om "je relatie te laten mislukken". De laatste "spelregel" is: "Offer jezelf op; zet je eigen wensen en behoeften altijd aan de kant". Natuurlijk weet ieder, dat het niet goed gaat als een man of een vrouw alleen naar de wensen van hun echtgenote of echtgenoot luisteren. Maar wat nu positief het offer in het huwelijk betekent in het werkelijke dienen van elkaar blijft een verzwegen zaak.

Wie het hoofdstuk leest over de lichamelijke gemeenschap tussen man en vrouw - zo staat het er uiteraard niet in deze brochure! - wordt niet alleen getroffen door de vulgaire manier, waarop er over geschreven wordt, maar ook door de eenzijdige wijze van benadering. Dat er achter die lichamelijke gemeenschap een andere éénheid is, blijft onbesproken. Het gaat er maar om dat het "plezier" in die dingen niet vergald wordt. De gemeenschap der liefde in het huwelijk en de beleving van deze dingen worden geheel uit elkaar gehaald. Het is onbegrijpelijk dat van hogerhand een geschrift wordt gesubsidieerd dat zich op zo'n banale manier uitlaat over dat deel van het huwelijksleven.

Een ander hoofdstuk, direct volgend op het voorgaande, is gewijd aan het krijgen van kinderen. We kunnen hier beter zeggen: het nemen van kinderen. Het opschrift spreekt: "Willen we kinderen? Hoeveel? Wanneer?"

Hier staat weer de vraag in het middelpunt: wat hebben we eraan? Wie leest wat er staat over ouders die "geen kinderen nemen" moet wel tot geen andere conclusie komen. Lees het maar eens: "Die beslissing - om geen kinderen te nemen dus - wordt meestal geleidelijk genomen. De eerste jaren worden kinderen nog even uitgesteld in verband met studie bijvoorbeeld of het huis. Later blijkt dan dat het leven zonder kinderen, om welke reden dan ook best bevalt. Dat wil nogal eens opmerkingen opleveren als: "het is toch normaal om kinderen te krijgen". "Het is egoïstisch om alleen met z'n tweeën te leven". Voor deze vooroordelen is geen enkele basis". Het is dacht ik allemaal duidelijk genoeg: het gaat om het geluk, om het genot van elkaar, van onszelf. Aan méér wordt niet gedacht.

Nog kunnen we wijzen op het hoofdstuk over het scheiden. Het gaat weer over "echtelieden" die ontevreden en ongelukkig zijn. Met blijdschap wordt geconstateerd, dat wetgeving, publieke opinie en de meeste kerken zich wat soepeler zijn gaan opstellen. De schrijvers van deze brochure weten wel zóveel van de kerken af, dat het hun niet voorbijgegaan is, dat niet in alle kerken de gemakkelijkere gedachten over scheiding ingang hebben gevonden!

Het is al erg, dat er vanuit die instelling over het huwelijk gesproken wordt in een boekje dat officieel is aangemoedigd. Ook dát gedeelte van ons volk, dat hoger ziet, al wil het niet van Bijbelse normen weten, moet zich er door gekrenkt voelen. We lazén al in de pers, dat zelfs van liberale zijde er bezwaren tegen dit geschrift zijn ingebracht. Erger is het dat het geheel voorbijgaat aan de geboden Gods voor het zedelijk leven. De Overheid die geroepen is het kwaad tegen te gaan, de zonde te beteugelen, bevordert door dit geschrift de ongerechtigheid en losbandigheid. Heel sprekend komt dit uit in het feit dat het gewoon uitgaat van alle andere relaties naast het huwelijk als een geoorloofde zaak. Van de bijzondere plaats van het huwelijk is niets overgebleven. In het inleidend hoofdstukje staat deze veelzeggende zin: "Hoewel er nog steeds veel jonge paren in het huwelijk treden in Nederland, wordt in dit boekje behalve als het over de rechten en plichten gaat die bij de wet geregeld zijn, geen onderscheid gemaakt tussen trouwen en samenwonen". Daar hebben we het: nóg steeds veel paren . . .

Het is alsof je er in hoort: het zal zo lang niet meer duren! En wat de rechten betreft die voor de gehuwden wettelijk geregeld zijn, weet dit geschrift wel aanwijzingen te geven aan samenwonenden om aan het nadeel vergeleken met de gehuwden zoveel mogelijk te ontkomen. Daarbij spreekt het de verwachting uit: "Maar het zou kunnen zijn dat de grenzen tussen het huwelijk en andere samenlevingsvormen langzaam maar zeker zullen gaan vervagen".

Ziet dat moet een geschrift zijn dat de jonge mensen in ons vaderland leiding wil geven.

In het begin is ook te lezen, dat dit boekje tot stand kwam in samenwerking met de Nederlandse gezinsraad. Gezinsraad! Terwijl hier het gezin in zijn wezenlijke grondslagen ontkend wordt. Gelukkig dat onze koningin er nog anders over spreekt. Maar hier worden Gods gebod en Gods instelling ondermijnd en dat mede met het belastinggeld van allen, die naar Gods Woord daaraan vast wensen te houden. Hoe blijkt het hier weer, dat de grote nood van ons volksleven is de ontkenning van Gods geboden, de miskenning van God Zelf.

Wat een grote verantwoordelijkheid hebben alle ouders om hun kinderen wat beters mee te geven dan wat deze brochure biedt! Het is vandaag geen uitzondering als ze zelf onder het leed gebukt gaan van kinderen die de weg van samenwonen verkiezen bóven die van het huwelijk. Het zijn dingen, die niet gemakkelijk verwerkt worden. Laten allen er om denken die er niet mee te maken hebben. Het kan ook wel eens zijn dat, die er zelf niet van weten, alleen maar een hard oordeel hebben. Niemand staat boven deze zonde. Het is een zegen als we in waarheid de nood in dit opzicht mee in onze binnenkamer krijgen. Dat geeft de rechte bewogenheid met die hierin afdwalen van Gods Woord.

Wat een grote verantwoordelijkheid heeft de Kerk des Heeren! Er wordt vandaag zo vaak gepraat over samenwonen op een manier die uiteindelijk de zonde verschoont. Pastorale bearbeiding met liefde ook tegenover de zonde is zeker nodig. Maar dan alléén als we de zonde ook zónde noemen. Kan er kracht van de Kerk des Heeren uitgaan als dat niet meer gebeurt? Dan zal het alleen maar het proces bevorderen dat in ons volksleven te zien is in de afglijding van 's Heeren geboden. En waar in ootmoed met erkenning van eigen schuld onder Gods Woord gebogen mag worden daar is zegen te verwachten naar Gods eigen Woord. Daar is een boodschap in het midden van deze tijd!

D. Slagboom.

Rondom de doopvont 1.

1. Inleiding

Bij Uitgeverij de Groot te Goudriaan verscheen onlangs een standaardwerk over de Heilige Doop, getiteld: Rondom de doopvont. Het boek dat 620 pagina's telt, heeft als ondertitel: Leer en gebruik van de heilige doop in het Nieuwe Testament en in de geschiedenis van de Westerse Kerk. Het boek is keurig uitgegeven onder redactie van prof. dr. W. van 't Spijker, dr. W. Balke, drs. K. Exalto en L. van Driel. Onder verantwoordelijkheid van dezelfde redactie verscheen reeds eerder een uitvoerig werk over het Heilig Avondmaal, getiteld Bij brood en beker: over de leer en het gebruik van het Heilig Avondmaal.

In een Woord vooraf wordt de doop het meest oecumenische sacrament van de christelijke Kerk genoemd. Maar hoewel dit zo is, beseft men weinig hoezeer de verscheidenheid in het theologische denken en in de kerkelijke praktijk juist hier diep ingrijpend genoemd moet worden. De hele theologie komt los in de enkele druppels water der besprenging: de leer van de Kerk, de belijdenis van Christus, het werk van de Heilige Geest.

Er wordt dus zeer verschillend over de betekenis en de waarde van dit oecumenische sacrament gedacht. Daarom deed de redactie er goed aan om terug te gaan naar de bron van de leer van de Heilige Doop. Die bron ligt in het Nieuwe Testament. Het eerste artikel is dan ook een bijdrage van de Apeldoornse hoogleraar in het vak Nieuwe Testament: prof. dr. J.P. Versteeg. Zijn artikel heeft als opschrift: De doop volgens het Nieuwe Testament.

2. Baptidzein en baptisma

Het werkwoord "dopen" is een vertaling van het Griekse woord "baptidzein" dat in het oorspronkelijke Griekse spraakgebruik geen religieuze betekenis heeft. Zo gebruikten de Grieken het woord baptidzein in het geheel niet voor rituele wassingen in hun tempels. De betekenis is onderdompelen of te gronde richten.

In de Griekse vertaling van het Oude Testament, de Septuaginta, geschreven in de 2e eeuw vóór Christus voor de Joden in de Diaspora (verstrooiing), krijgt het algemeen Griekse woord baptidzein een religieuze

kleur. Het betekent dan: zich wassen om ritueel rein te worden.

Deze religieuze inhoud van het woord baptidzein vinden we vervolgens ook in de z.g.n. apokriefe boeken, die wij bijv. aantreffen in de oude uitgaven van de Statenvertaling als de boeken Tobith, Judith, Jesus Sirach.

Het woord baptidzein betekent hier: zich reinigen i.v.m. het gebed.

Voor al de lijn van de Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament, wordt in het Nieuwe Testament doorgetrokken. In het Nieuwe Testament komt het werkwoord baptidzein alleen nog maar voor met een religieuze inhoud. Het Nieuwe Testament heeft dus aan dit oorspronkelijk profane woord een religieuze inhoud gegeven, m.a.w. voor eigen gebruik in dienst genomen. Dit nieuwtestamentische baptidzein vertalen wij dan met "dopen".

Het woord wordt in het Nieuwe Testament vooral gebruikt voor het dopen van Johannes de Doper en in het boek Handelingen voor het dopen van de apostelen, hen opgedragen door Jezus Zelf voor Zijn heengaan van de aarde en ná Zijn opstanding uit de doden.

Naast het werkwoord baptidzein, dopen, vinden wij in het Nieuwe Testament nog het zelfstandig naamwoord "baptisma", dat zelfs in de algemene Griekse taal geheel ontbreekt. Dit woord baptisma is het woord ter aanduiding van de doop. De unieke werkelijkheid van de doop komt dus tot uiting in de keuze van dit woord dat in de Griekse wereld geheel onbekend was.

De schrijvers van de boeken van het Nieuwe Testament hebben bewust andere woorden vermeden om een misverstand te voorkomen: alsof de christelijke doop slechts een variatie was op de rituele wassingen in de heidense tempels.

Duidelijk laat prof. Versteeg dan ook zien dat de inhoud van de christelijke doop vergeleken met de heidense wassingen van een bijzondere aard was.

3. Dopen in de naam van

Het bijzondere van de doop in het Nieuwe Testament is dat hij bediend werd in de Naam van de Heere Jezus. Duidelijk is dat te lezen in Handelingen 8 : 16 waar van de Samaritanen staat geschreven dat zij gedoopt waren "in de Naam des Heeren Jezus" (Statenvertaling).

Een uitbreiding van deze volgens velen meest oorspronkelijke doopsformule vinden we dan vervolgens in Mattheüs 28 : 19 waar het doopsbevel van Christus luidt: "dezelve dopende in de Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes".

In de Naam van de Heere Jezus. Belangwekkend is het te lezen hoe prof. Versteeg deze uitdrukking verklaart tegen de achtergrond van een oudtestamentisch gebruik. Joab verzoekt David persoonlijk de stad Rabba te komen veroveren opdat Davids naam over die stad zou worden uitgeroepen. Indien dat maar geschiedde, zou David zeggenschap hebben over die stad.

Op het feit dat de Naam des HEEREN over Juda was uitgeroepen pleitte ook Jeremia (14 : 9) door te zeggen: Gij zijt toch in het midden van ons, o HEERE! en wij zijn naar Uw Naam genoemd, verlaat ons niet.

De konklusie van prof. Versteeg is dan: "Wanneer iemand gedoopt wordt in de Naam van de Heere Jezus, doet Hij door die doop Zijn zeggenschap gelden over iemands "leven". "Gedoopt zijn in de Naam van Jezus betekent dus: staan onder de zeggenschap van Jezus". Hetzelfde is dan het geval wanneer iemand gedoopt wordt in de Naam van de Drieënige God.

4. Wortels van de doop

a. Oude Testament

De schrijver neemt een verband aan tussen de doop en de wassingen die in het Oude Testament waren voorgeschreven i.v.m. tabernakel- en tempeldienst. Zowel aan de priesters als de Israëlieten in het algemeen waren deze wassingen voorgeschreven om aan de eredienst in het heiligdom te kunnen deelnemen. De achtergrond van dit voorschrift was de gedachte dat de mens nooit zondermeer voor Gods aangezicht kan komen: De reine God kan de onreinheid van mensen niet in Zijn tegenwoordigheid dulden".

Overigens hebben de profeten het volk gewaarschuwd deze wassingen niet magisch te verstaan: alsof het water zelf in geestelijke zin reinigende kracht zou heb-

ben. Dit misverstand leefde wel bij de omringende heidense volkeren. Men beschouwde de natuurelementen (ook het water) als geladen met goddelijke krachten. De oudtestamentische wassingen kwamen echter slechts tot hun recht wanneer ze gepaard gingen met een leven van waarachtige bekering.

De profeten hebben er met nadruk op gewezen dat de eigenlijke, beslissende wassing zou plaatsvinden in de toekomstige heilstijd. Dan zou God rein water over het volk sprengen waaronder volgens de parallelle tekst Ezechiël 36 : 25 verstaan moet worden: het geven van de Geest in het binnenste om daardoor naar Gods inzettingen te wandelen.

Prof. Versteeg spreekt in dit verband over de eschatologische spits in de verkondiging van de profeten. Zijn konklusie is: "dat de wassing waar het werkelijk om ging niet iets was, wat de méns kon verrichten maar dat door GóD geschonken moest worden".

De christelijke doop als waterbad is dus de vervulling van de oudtestamentische wassingen: Niemand kan als onrein zondermeer voor Gods aangezicht verschijnen. Door de christelijke doop wordt evenals bij de oudtestamentische wassingen de noodzaak van de geestelijke reiniging onderstreept en tegelijk naar de gave van de reiniging, de Heilige Geest, verwezen.

ds. L.W. van der Meij.

Generale Synode A.D. 1983

1.

Ongetwijfeld hebben de meeste lezers van dit blad zich op de hoogte gesteld van de besprekingen, die op de Generale Synode van Rotterdam gehouden werden en van de besluiten, die daar genomen zijn. Als de Synode vergadert, grijpen velen altijd weer gretig naar de krant om het verslag van de Synodezitting te lezen. Maar krijgen we door de verslagen in de dagbladen een duidelijk beeld van wat er gedaan is op de Synode?

Uit de aard der zaak zijn dagbladverslagen beknopt en vanwege hun beknoptheid ook wel eens onvolledig. Bovendien kan de vraag gesteld worden of in een dagbladverslag de sfeer waarin een bepaald besluit door de Synode genomen werd, wel juist kan worden weergegeven. Vanwege deze en andere redenen kan het zijn nut hebben om ook in dit blad een nabeschouwing te geven over wat er op de Synode van Rotterdam werd behandeld en besloten.

Ik ben me hierbij wel bewust van het feit, dat het mogelijk nog wat te vroeg is om nu al tot een evaluatie te komen. Misschien zou er eerst nog wat meer tijd moeten verstrijken, voordat we kunnen oordelen over de betekenis van deze breedste vergadering van onze kerken en over de draagwijdte van de daar genomen beslissingen. Toch wil ik nu maar een poging doen om er iets over te zeggen.

Werkwijze

Alvorens in te gaan op verschillende zaken, die behandeld werden en alvorens een beoordeling te geven, wil ik eerst iets zeggen over de formele kant van een Synode, met name de werkwijze.

Wat wordt er zoal op een Synode behandeld? In de eerste plaats zijn daar de rapporten van de diverse deputaatschappen. Onze kerken kennen heel wat deputaatschappen. Er is een deputaatschap voor de Zending, voor de Evangelisatie, voor de Geestelijke Verzorging van de Militairen, voor Financiële Zaken, voor het contact met de Kerkjeugd, enz. enz. Al die deputaatschappen verrichten werk in opdracht van de Synode en zij zijn gehouden van hun werkzaamheden verslag te doen aan de Synode. Dan verlengt de Synode hun mandaat of geeft er nieuwe opdrachten bij voor de komende periode.

Een Synode krijgt bovendien te maken met instructies. Dat zijn voorstellen, afkomstig uit de kerken, die via Classis en Particuliere Synode tenslotte op de Generale Synode terecht zijn gekomen. In deze instructies wordt de Synode gevraagd een bepaalde uitspraak te doen. Zo waren er dit keer instructies inzake crematie, een nieuw reglement voor de kerkvisitatie, het kerkelijk lied, enz.

Andere stukken, waar een Synode over te handelen heeft, zijn de ingekomen stukken en de bezwaarschriften. De ingekomen stukken kosten meestal niet zo heel veel tijd. De bezwaarschriften daarentegen kunnen wel eens erg tijdrovend zijn.

Ook de Synode van Rotterdam kreeg met al deze zaken te maken. Het viel al direct bij het inzien van de agenda op, dat er nog al wat punten te behandelen waren, die in ons kerkelijk leven gevoelig liggen en waarover groot verschil van mening bestaat. En bij het doornemen van de rapporten van de deputaatschappen bleek, dat er ook binnen de deputaatschappen niet altijd gelijk over bepaalde dingen wordt gedacht en geoordeeld. Sommige van die rapporten gaven al aan, dat binnen het deputaatschap een of meer leden een andere mening waren toegedaan dan de rest van de deputaten. Dan komt er al direct een soort meerderheids- en een minderheidsstandpunt naar voren.

Een van de dingen, die op de eerste zittingsdag van de Synode plaats vinden, is het verdelen van de agenda. Zaken, die een bepaalde verwantschap met elkaar hebben, worden samen gegroepeerd en de behandeling daarvan wordt aan een commissie toevertrouwd. Alles wat met de verkondiging van het Evangelie te maken heeft, zoals het werk van de Zending, het werk onder Israël, het werk van Evangelisatie, wordt aan dezelfde commissie gegeven. Andere zaken komen weer bij een andere commissie terecht.

Ook op deze Synode werd volgens deze methode gewerkt. Er werden acht commissies benoemd en aan deze commissies werd opgedragen de aan hen toevertrouwde agendapunten grondig door te nemen en daarover een rapport op te stellen, dat kon dienen voor een gerichte bespreking in de voltallige vergadering van de Synode.

Bleek uit de deputatenrapporten al, dat er verschillen van visie bestaan, uit de commissies-rapporten bleek dit opnieuw. Ook de commissies waren soms verdeeld. Soms stond het ene standpunt duidelijk tegenover het andere, zodat er besloten moest worden in plaats van één, twee rapporten namens de commissie aan de Synode voor te leggen, een meerderheidsrapport en een minderheidsrapport. Dat was zeker bij drie commissies het geval.

Overigens wordt naar goede gewoonte in de commissies wel zo lang mogelijk geprobeerd de hele commissie op één lijn te krijgen om zo met een gezamenlijk rapport uit te komen. Als dit enigszins mogelijk is, verdient dit de voorkeur. Soms is het echter absoluut onmogelijk. Als dit zo is, kunnen de pogingen om tot een gemeenschappelijk voorstel te komen, beter gestaakt worden, anders krijgt datgene wat er tenslotte uit de bus komt, al te duidelijk het karakter van een compromis, waar tenslotte niemand gelukkig mee is.

Het commissiewerk speelt zich af op de achtergrond. Maar ik kan u wel zeggen, dat hier heel wat tijd in gaat zitten.

Spanning

Er wordt dus niet altijd gelijk gedacht. De meningen verschillen. Soms botsen ze zelfs. Dat blijkt uit meerderheids- en minderheidsstandpunten. Als de zaken zo liggen, dan zult u begrijpen, dat een Synode niet zonder spanningen verloopt. Die spanningen zijn onvermijdelijk, vooral als we bedenken, dat een Synode ook te beslissen heeft in zeer wezenlijke zaken, die het goed functioneren van ons kerkelijk leven raken en daarvoor van het grootste belang zijn.

Als het gaat om verschil van mening op een betrekkelijk onbelangrijk punt, is dat verschil uiteraard onschuldig. Zo was er op de Synode een instructie waarin werd voorgesteld om Deputaten art. 49 K.O. in een eerder stadium reeds te laten meewerken bij de behandeling van een verzoek van een predikant uit een andere kerk om tot onze kerken te mogen overkomen. De commissie voelde er niet voor aan de instructie te voldoen en had daar haar argumenten voor. Andere afgevaardigden verdedigden de instructie. Maar u voelt wel, dat deze zaak bepaald niet van een ingrijpende natuur is en verschil van visie op dit punt leidde dan ook niet tot enige spanning in de vergadering.

Gaat het echter over andere zaken, zoals het kerkelijk lied of de verhouding tot de

Nederlands Gereformeerde Kerken, dan beseft iedereen dat verschil van mening veel dieper grijpt en dan worden spanningen in de vergadering onvermijdelijk.

Maar toch, ondanks de aanwezige spanningen, is er in de meeste gevallen waardig en op niveau gesproken. Het behoorde tot de uitzonderingen als er een verwijt gemaakt werd. Meningen stonden wel vaak tegenover elkaar; personen zelden. Dat is op andere Synodi wel eens anders geweest! Maar dit keer was het mijns inziens duidelijk zo, dat er van alle kanten een wil was elkaar niet te irriteren. Wat wel gedaan werd - en zo hoort het ook - is met argumenten het eigen standpunt bewijzen om zo de ander te overtuigen. Wat daarbij opviel is dat in vele betogen door allerlei afgevaardigden teruggeroepen werd naar de Schrift. Zo moet het ook! Daarom, ondanks de grote verschillen van visie, werd er toch waardig en, zoals de praeses bij een bepaalde gelegenheid zei, geestelijk gediscussieerd. Dat is een zaak om dankbaar te noteren!

In hoeverre heeft dit alles met het beleid van de voorzitter te maken? Dat lijkt me moeilijk vast te stellen. Ongetwijfeld legt een praeses door zijn beleid een zeker stempel op een vergadering. Maar anderzijds is een voorzitter ook weer erg afhankelijk van de medewerking van de vergadering. Als er zijn, die zich niet van harte aan de leiding van de praeses onderwerpen, wat kan een praeses daar dan aan doen? Maar ten dezen kunnen we zeggen, dat iedereen, zonder uitzondering, zich gewillig aan de leiding van ds. Tanis heeft onderworpen.

Laat ik hier nog iets over het voorzitterschap van deze Synode mogen zeggen. Toen ds. Tanis gekozen werd als praeses, was dat voor velen een verrassing. Er waren er die zich afvroegen: Kan hij dat aan? Anderen - zo werd het in "Trouw" voorgesteld - waren van mening, dat ds. Tanis ongeschikt was voor die functie, omdat hij teveel partijman is; hij is immers redactielid van "Bewaar het Pand"! Maar nu, na afloop van de Synode, wat kunnen we nu zeggen? Hoe heeft hij het gedaan?

Was hij partijman? Heeft hij partijdig geleid? In geen enkel opzicht. Zonder aanzien des persoons heeft hij naar alle kanten recht gedaan. En hij heeft de kunst verstaan bij de besprekingen en de besluitvorming eigen mening in geen enkel opzicht aan de vergadering op te dringen.

Zoiets is niet gemakkelijk, vooral niet als we bedenken, dat de praeses toch ook zeker zijn eigen overtuiging bezit en op grond daarvan toch ook op bepaalde besluiten hoopt. Het brengt zelfs een stuk zelfverloochening mee voor iemand die tot de taak van praeses geroepen wordt. Ware hij geen voorzitter dan zou hij zich veel gemakkelijker in de discussies kunnen mengen en eigen standpunt verwoorden, maar als praeses moet hij zich terughoudend opstellen.

Ik weet niet of dit wel door iedereen beseft wordt. Het is me opgevallen, dat sommigen in de kerken zich afvroegen: Waarom zegt ds. Tanis niets? Nu, dat is om bovengenoemde reden. En stelt u gerust, al heeft ds. Tanis zelden zijn eigen mening onder woorden gebracht, dat wil niet zeggen, dat zijn visie niet naar voren is gekomen op de Synode. Alleen werd die dan door andere afgevaardigden naar voren gebracht.

Kon de voorzitter deze taak aan? We mogen zeggen, dat God het waar gemaakt heeft: Hij die u roept is getrouw, die het ook doen zal. De Heere heeft kracht en wijsheid gegeven. Dat was bij tijden duidelijk merkbaar. Zo heeft ds. Tanis de vergadering mogen leiden met voorzichtigheid, geduld en wijsheid. En dat is opnieuw een reden tot dankbaarheid.

Nu ik een enkel woord over de voorzitter geschreven heb, acht ik het onjuist aan de andere moderamen-leden zonder meer voorbij te gaan. Ook over hen een enkel woord. De assessor was ds. J.H. Velema. Zoals iedereen weet, een man met veel ervaring in synodewerk.

De functie van assessor brengt mee, dat iemand wat ter zijde staat. Wel heeft ds. Velema zich op deze Synode verdienstelijk gemaakt als saamroeper van de commissie waarin de bezwaarschriften werden behandeld: een omvangrijk, moeizaam en zeer zorgvuldig werk.

Tenslotte de twee scribae, ds. J. Brons en ds. H. van der Schaaf. Beiden niet onervaren in scribaatswerkzaamheden. We wensen hun veel sterkte toe bij het afwerken van de taak, die zij toebedeeld kregen. Hun inbreng in de besprekingen op de Synode kon dit maal niet zo groot zijn, omdat het nu eenmaal moeilijk is terzelfder tijd de pen en het woord te voeren. Maar zij zijn wel de mensen voor wie de Synode eigenlijk nog niet afgelopen is. Ze hebben er ook nu nog veel werk aan . . .

P. den Butter.

Voor de Jeugd

Het Zonnekind 66

"Simson nu ging heen naar Gaza . . ."

Richt. 16 : 1a.

Het laatste wat we van Simson hebben vernomen is dat hij Israël 20 jaar richtte. Velen zouden misschien wensen dat dit het slot van zijn levensgeschiedenis zou zijn geweest. Je had er dan nog bij kunnen denken: En daarna is hij gestorven. Je zoudt dan een zegenrijke nagedachtenis omtrent hem hebben kunnen overhouden. Zo in de geest van: Simson is ook een mens geweest. Niets menselijks was hem vreemd. Hij had een hoogmoedig bestaan. Want hij roemde in zichzelf: Met een ezelskinnebak heb ik wel duizend man verslagen. Doch, alzo zou je dan verder kunnen denken, de HEERE weet Zijn volk wel klein te krijgen. Want na de slag die hij geleverd heeft, heeft de HEERE hem met dorst geslagen. Simson die zich verhoogde, werd door de krachtige hand van God vernederd, opdat hij als een arm en behoeftig mens weer aan de voeten van de HEERE terecht zou komen. Wat dan ook gebeurd is. En dat niet tevergeefs. Want wie als een gans hulpeloze tot Hem gevloten komt, die zal Hij ten Redder zijn. Want de Heere opende een fontein op een wonderlijke wijze, en door dat wonderwater werd Simson weer wonderlijk hersteld. En toen heeft hij God, Wie alleen alle eer toekomt, ook alle eer gegeven.

Als dit het laatste was, wat ons omtrent Simson zou zijn meegedeeld, dan zou men er nog bij kunnen zeggen: En nu is Simson Simson kwijt. Simson is van zichzelf voor goed verlost. Hij heeft nu nooit meer last van zijn bestaan. Wat van Simson was, dat is het graf ingegaan en wat uit God was, dat is naar Boven gegaan. Simson is verlost, God heeft hem wel gedaan. Happy end!

Ik gebruikte het woord "zegenrijke nagedachtenis". Dit doet mij denken aan rouwadvertenties. Daar kun je die opmerking nog al eens vinden: "Zijn/haar nagedachtenis zij tot zegening". De overlevenden denken dan aan het leven van de overledene. Hij heeft dan een voorbeeldig leven geleid, waar met dankbaarheid op kan worden teruggezien en het verdient dan navolging.

Nu is het ongetwijfeld waar dat er kinderen van God zijn, die voorbeelden van Gods vrucht zijn geweest. Zij hebben een nauwgezet leven geleid en zijn ruim gestorven en ingegaan in de vreugde des Heeren.

Daarover na te denken is zelfs bijbels. Ik denk aan Ps. 37 : 37: "Let op de vrome en zie naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn."

Jongens en meisjes kijken jullie wel eens naar rouwadvertenties? Mogelijk zeg je bij jezelf: Dominee, niet zo somber. Kom, u bent toch ook jong geweest. En als je jong bent ga je toch geen rouwadvertenties zitten lezen? Ik lees liever wat anders.

Ik kan zulk een opmerking van een jong mens best begrijpen. Of het ook een goede opmerking is, is een andere zaak. Want ik geloof heus niet dat het verkeerd is, als je ook eens naar die advertenties kijkt die met een dikke zwarte rand omlijnd zijn. Dan kun je ook ontdekken, dat het niet alleen oude mensen zijn die sterven, maar dat er ook jonge mensen tussen zitten. Jongens en meisjes van jullie leeftijd. En wat een ander overkomt, kan jullie ook overkomen. En zou dan de nagedachtenis van jullie ook tot zegen kunnen zijn?

Ik weet wel dat het wel eens in een advertentie vermeld wordt zonder dat het wáár geweest is voor God. Ik weet ook dat door mensen hierover zeer verschillend wordt geoordeeld. De één zegt: Tegenwoordig gaat alles naar de hemel. Een ander zegt: Bij dat soort mensen gaat er niemand

naar de hemel. Weer een ander zegt: Je kunt het het beste maar laten "liggen". Wij hebben dat niet uit te maken.

Ik ga niet door met het filosoferen over het spreken van allerhande mensen. Want als je op dat terrein komt, is er het eind van zoek. Mensen die zeggen niets te geloven, gebruiken nogal eens de uitdrukking: Heden is van ons heen gegaan . . . Alsof het een weggaan is net zoals men van de een naar de andere plaats verhuist. Men doet dat dan zelf. Men heeft God buiten het leven gehouden en houdt Hem daarom ook buiten de dood. Dat is natuurlijk helemaal een kwalijke zaak. Doch zoals gezegd: Laat een ieder ten deze maar eens aan zichzelf denken. Want door al maar te spreken over het al of niet zalig worden van een ander, word je door de duivel netjes op een zijspoor gerangeerd.

Je vergeet dan jezelf. En niets is hem liever dan dat, namelijk dat je nooit aan je einde denkt. Je doet dan aan struisvogelpolitiek ten opzichte van de dood. En dat is een levensgevaarlijke politiek. Weest ten deze gewaarschuwd en denk maar vroeg aan je dood. Hoe zal het einde van jou zijn, van mij en van iedereen? Dat wordt door het leven bepaald. Zal het einde vrede zijn, dan moeten we in ons leven onze schuld hebben leren kennen en verzoening met God hebben leren zoeken door het bloed van de Heere Jezus Christus. Dan kan het denken over u na uw leven tot zegen zijn voor een ander. Dat is al menigmaal gebeurd. Een jongen dacht aan het leven van zijn vader of moeder. Datzelfde kan natuurlijk ook een meisje overkomen. Zij kwamen door de genade Gods, er door tot inkeer. Het had een ommekeer in hun leven tot gevolg en een terugkeer tot God. Het werd hun tot een eeuwige zegen. Zij gaven aan het eind daarvan alleen God de eer, net als Simson dat deed aan het eind van hoofdstuk 15.

Doch op hoofdstuk 15 volgt het 16e. En dat gaat ook over Simson. Je kunt je ogen haast niet geloven als je het leest. Je vraagt jezelf af: Is dat een kind van God? Kan dat allemaal als je bekeerd bent? Laat een ander het maar niet horen!

We kunnen uit Rt. 16 weten dat Gods Woord ons niets verbergt. Alle dingen worden onverbloemd meegedeeld. Niet opdat men zich in het kwaad verlustigen zou, doch opdat men er door gewaarschuwd wezen zou. Aan de andere kant kunnen we er uit aflezen hoe groot de genade Gods is. Deze is zó groot dat de grootste zondaar er niet aan behoeft te twijfelen. Wie zichzelf daarom als de "grootste zondaar" leert kennen, zonder dat dit maar een praatje is, kan uit Rt. 16 moed vatten.

We gaan het met elkander lezen. "Simson dan ging heen naar Gaza."

Gaza betekent sterke stad. Hij komt al heel vroeg in de bijbel voor. Zie Gen. 10 : 19. Het was van meet af aan een heidense stad. In Rt. 1 : 18 kun je lezen dat Gaza door Juda werd ingenomen. Daardoor werd het een Israëlitische stad. Doch dat heeft niet lang geduurd. Want in het schriftgedeelte wat we nu overdenken is Gaza één van de hoofdsteden van het Filistijnse land. Het was niet alleen een oude stad, maar het was ook een zeer sterke stad. Want ze werd omgeven door een muur met zware poorten er in. Je kon er dus zo maar niet inkomen. Het was ook een stad met een koning. Want een filistijnse vorst zat er op de troon. De God van Israël werd er niet gediend. Maar wel Astoreth. Dat is een vrouwelijke gódenfiguur, die aan de wellust was gewijd. Aan de wellust werd te Gaza lijf en goed opgeofferd. Dat wil zeggen dat men daar volop de duivel diende. Want volgens 1 Cor. 10 is afgodendienst duivelendienst. Gaza moet je dus zien als een bolwerk van Satan. Als met enkele woorden zo de stand getekend is, dan zie je er de wereld in in miniatuur. De wereld in het klein. Uit die kleine wereld Gaza, kun je de grote wereld kennen. De wereld van het jaar 1983. De wereld waarin ik en jullie wonen. Want de wereld is op zich al heel oud. Het is een van God afgefallen wereld. En al is het dat hij min of meer gekerstend is, het lijkt er vooral in deze tijd ontzaggelijk veel op, dat het christendom aan het verdwijnen is, precies zoals de invloed van Juda eens weer uit Gaza wijken moest. De wereld is vandaag ook omringd door een dikke muur met zware poorten. O neen, ik bedoel dat niet zo letterlijk, maar figuurlijk. Want Satan, de Overste van deze wereld houdt zijn volgelingen goed bij elkaar. Je komt er zo maar niet tussen. Hij is de

sterkgewapende die zijn hof bewaart. De Satan wordt in deze wereld volop gediend. En de wellust die men volgt is wel een van zijn grootste trekpleisters. Aan de wellust wordt ook nu lijf en goed opgeofferd. Daar wordt op een grenzeloze manier propaganda voor gemaakt. Dat geschiedt door de dagbladen, de geïllustreerde weekbladen, de bioscoop, de radio en de T.V.

Wat via al deze communicatiemiddelen de inwoners van de wereld, het Gaza van 1983 gepresenteerd wordt, is schandelijk om het te zeggen. En het erge is dat de dingen waar zich vroeger een "werelds mens" nog voor schaamde, dat die nu schaamteloos gepropageerd worden en gelegaliseerd. Dat wil zeggen: Het wordt allemaal als "wettig geoorloofd" verklaard om niet te zeggen "geboden" zelfs.

"Simson dan ging heen naar Gaza". Jullie weten nu zo ongeveer waar Simson heen ging. In zulk een wereld leven jullie nu ook. Daar kun je niet om heen. Daar zit je midden in. Wat er in die wereld is gebeurd en gebeurt, daarover een volgende keer. Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Chr. Geref. Jeugdappèl

Op D.V. zaterdag 22 oktober wordt er een landelijk jeugdappèl gehouden, georganiseerd door de Christelijk Gereformeerde jeugdvereniging 'Jehova Nissi' van Meerkerk.

Het thema van deze dag is: 'Ons leven...'. De morgenbijeenkomst begint om 10.30 uur. Tijdens deze bijeenkomst zal Ds. L.W. v.d. Meij uit Zaamslag spreken over 'Ons leven... in de wereld' en Ds. R. van Beek uit Veenendaal over 'Ons leven... anders dan de wereld?'

Na de pauze (van 12.00 uur tot 14.00 uur) volgt een forumdiscussie en een declamatorium. De opening en de sluiting wordt verzorgd door Ds. G. Blom uit Meerkerk. De appèldag wordt gehouden in de recreatiezaal van "Het Grote Bos" aan de Arnhemsebovenweg tussen Driebergen en Doorn.

Handreiking

Zo wordt genoemd een serie bijbelstudies

voor jeugdverenigingen. De behoefte was gevoeld aan goed studiemateriaal. De studiering Calvin van Chr. Geref. predikanten zorgt voor deze studies. We hebben al geruime tijd geleden gewezen op de eerste bijbelstudie, die ging over de beide brieven aan Timotheus. Inmiddels zijn er andere studies verschenen, waar we nu aandacht voor vragen.

De tweede gaat over de Nederlandse Geboortebelijdenis. Na een korte inleiding op de belijdenis worden in 16 schetsen de 37 artikelen behandeld. Eerst is er een inleiding, waarin een of meer artikelen kort besproken worden. Dan volgt een puntsgewijze toelichting en dan komen er discussievragen. Het is goed dat onze jeugd de belijdenisgeschriften onderzoekt. Daarbij kunnen deze schetsen uitstekend als leidraad dienen.

De derde studie handelt over Jona. Eerst krijgen we een korte inleiding op het boek en dan 7 schetsen. De verdeling van de schetsen is als van die in 't vorige boekje. Er kan goed met deze studie worden gewerkt, ook wel door andere studieverenigingen dan jeugdverenigingen.

De vierde bijbelstudie gaat over Ruth. Eerst komt er een gedicht over Ruth, dat ons niet zo aanspreekt. Dan volgen een korte inleiding en enkele aanwijzingen voor het gebruik van de schetsen. Er zijn er 7: veel tegenspoed, de levenskeus, de terugkeer, Gods voorzienigheid, dankensstof, de losser en het huwelijk. In de tweede schets lezen we, blz. 7: Door het geloof mag Ruth zeggen mijn God. Het ging er haar niet om ten koste van alles aan Naomi haar schoonmoeder vast te houden. Neen, het ging allereerst om Naomi's God, Die zij nu in de toeëigening als haar God mag zien.

Ds. R. Kok Sr. gaf vele jaren geleden een boekje uit met preken over het boek Ruth, getiteld: de ontwaakte Boaz. Daarin schrijft Ds. Kok heel anders over de keus van Ruth. Hij zegt op blz. 15 o.a.: Ruth was met de uitleving van die keus een buitenstaand mens, daar zij zegt een vreemde te zijn. Zij bleef dus met die keus een onbekeerde vrouw, met een ongeredde ziel. Het was haar dus volkomen duidelijk, dat in die keus de grond der zaligheid niet is, al werd het genot der zaligheid er in gesmaakt.

Wanneer de schrijver van de schetsen over Ruth hiervan was uitgegaan zou zijn studie er heel anders hebben uitgezien en beter aan het doel hebben beantwoord.

We overwegen nu de preken van Ds. Kok, die

zeer leerzaam zijn, als vervolgartikelen in ons blad op te nemen. Ds. Kok is vele jaren aan ons blad verbonden geweest, van de oprichting tot zijn overlijden. Hij heeft vele artikelen voor ons blad geschreven. Op deze wijze kan hij onder ons blijven voortleven en tot zegen zijn.

B.

PSALMZINGT DEN HEERE

Joop de Vries speelt 24 niet-ritmische psalmen op het fraaie orgel van de Lutherse kerk in Den Haag. Psalm 30:3 en 8 - 56:5 - 147:1 - 62:1 - 72:2 - 146:3 - 46:3 - 122:3 - 135:12 - 1:1 - 19:4 - 27:7 - 97:6 - 100:3 en 4 - 98:3 - 33:10 - 86:2 - 130:4 - 79:4 - 86:6 - 121:1 - 116:8 en 10 - 61:3 en 7.

Deze schitterende grammofoonplaat is uitgevoerd in een prachtige klaphoes met aan de binnenzijde de teksten van de psalmen en een meditatie van Ds. G. Bouw, Chr. Ger. predikant te Scheveningen. Een heerlijke plaat om rustig naar te luisteren of om mee te zingen. HARTELIJK AANBEVOLEN! Plaat of cassette f 22,90.

PSALMZINGT DEN HEERE

JOOP DE VRIES speelt niet-ritmische psalmen op het orgel van de Evangelisch Lutherse Kerk in Den Haag.

'K ZAL PSALMEN ZINGEN TOT ZIJN EER

Samenzang van niet-ritmisch gezongen psalmen: Ps. 89:1 en 8 - 116:1, 2 en 3 - 84:1 en 6 - 25:2 en 6 - 6:1, 2 en 4 - 108:1 en 2 - 119:1, 3 - 32:3, 6 - 121:1 en 4 - 42:1, 3 en 5.

Plaat of cassette f 22,90.

ZINGT NU BLIJ TE MOE

Niet-ritmische gemeentezang uit Hasselt: Ps. 81, 35, 119, 136, 49, 19, 21, 122, 134 en 150. Plaat of cassette f 22,90.

GEEN VERZENDKOSTEN!

PLATENVERZENDHUIS „DE BAZUIN”

Rosslinrode 19,
2717 GN ZOETERMEER
Tel. 079 - 21 53 00

**Uitgeverij
Boekhandel
G. KOOL**

Het adres voor
al uw goede boeken

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

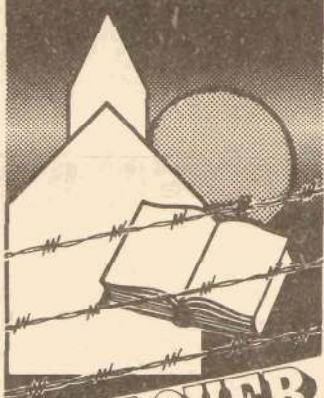
KOM OVER EN HELP

Onze stichting heeft ten doel het verlenen van **geestelijke, materiële en financiële hulp** aan de vervolgde christenen achter het IJzeren Gordijn. Primair staat daarbij de verbreiding van **Gods Woord**.

Uw gaven stellen ons in staat dit kostbare werk te blijven volhouden en onze zeer beproefde medechristenen de helpende hand te bieden.

Ons werk wordt aanbevolen door een comité, dat bestaat uit predikanten van de Chr. Geref. Kerken; Ger. Gem.; Ger. Gem. in Ned.; Oud Ger. Gem.

Wij verzorgen ook lezingen met of zonder dia's. Inlichtingen hierover kunt u krijgen bij ons secretariaat of telefonisch.

KOM OVER EN HELP

Inlichtingen:

Postbus 215
2410 AE Bodegraven

U kunt uw gift storten op
Postgiro **3535181**
of op Bankrekening ABN **569324610**
t.n.v. de stichting „Kom over en Help”

wd

Stichting Reformatorische Hulpactie „Woord en Daad”

Postbus 560, 4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830 - 28671
Giro 3020900

Oproep

bestemd voor alle lezers!

Dat er grote nood is in veel gebieden van de wereld, dat wist u al!

Er sterven per dag honderdduizend mensen van de honger.

Maar..... hoe te helpen op een direkte en efficiënte manier?

De mogelijkheid daartoe biedt het

PROJEKT-ADOPTIEPROGRAMMA

Met f 25,- per kwartaal helpt u de hulp aan het projekt van uw keuze voort te zetten.

Keuze-mogelijkheden:

- * Medische projecten Guatemala-Stad
- * Medische kliniek San Lucas, Guatemala
- * Voedingscentrum Guatemala
- * Leprozen-revalidatiecentrum „Bethesda”, India
- * Verpleeghuis kankerpatiënten, India
- * Beroepsopleiding Haïti
- * Boren waterbronnen, vnl. Haïti

Uw eerste overmaking geldt tevens als aanmelding.

S.v.p. bij uw overmaking (op postgiro 30.20.900 of bankrek. nr. 50.98.11.566 bij A.B.N. Gorinchem) het projekt van uw keuze vermelden.

